

TÜRKİYE’de yerel yönetimlerin gücü gerek siyasi açıdan gerekse yönetim özerkliği açısından kısıtlıdır.Yerel yönetimler temizlik,kanalizasyon,su,imar gibi temel alt yapıya yönelik alanlarda işlev görürler.Eğitim,sağlık,kültür,turizm ve trafik gibi yerel nitelik taşıyan temel hizmetlerin karşılanmasında merkezi yönetim yetkilidir.Yerel yönetimler mali ve idari açıdan merkezi yönetimin denetimi altındadırlar.Yörenin ihtiyaçlarına ve gelir düzeyine göre yerel vergileri düzenleyemezler,gelirlerini saptayamazlar.Yerel yöneticiler,yerel halk tarafından seçilirler,ama içişleri Bakanı tarafından görevden alınabilirler.Bu durum,vatandaşları yaşadıkları yörelerin ihtiyaçlarının karşılanması için yerel yönetimler yerine,merkezi yönetim üzerinde etkili olacak yolları arayıp bulmaya iter.Böylece vatandaşların yerel yönetime olan ilgisi azalırken,merkezi yönetim üzerindeki talepleri sürekli artar.

Türkiye’de merkeziyetçi yapılanma geleneği bütün kararların Ankara’dan alınması üzerine kurulmuştur.Bu durum karar mekanizmasının dikkatini ayrıntılar üzerinde yoğunlaştırmasını gerektirmiş ve herkesi asıl güç kaynağı olan Bakanlıkların merkez örgütlerini etkilemeye yönlendirmiştir.

Asıl görevi ulusal düzeyde strateji ve ilkeler saptamak olan bakanlık merkez örgütleri bu görevlerinden uzaklaşarak adeta taşra örgütlerinin işlevlerini yerine getirmeye başlamışlardır.

Örneğin Milli Eğitim,İçişleri ve Sağlık Bakanlıklarının merkez örgütlerinin en çok zaman harcadığı alan kimin nereye tayin edileceğidir.Bu Bakanlıkların en önemli birimleri de personel genel müdürlükleri veya daire başkanlıklarıdır.Tayinleri etkilemek için müsteşarlar ve bakan düzeyinde girişimler daima yoğunluk kazanır.Ancak ülkemizin ne sağlık,ne eğitim, ne de iç güvenlik politikaları üzerinde düşünmeye,politikalar ve stratejiler geliştirmeye zaman kalmaz,yani söz konusu bakanlıklar asıl görevlerini ihmal ederler.Aynı durum diğer bakanlıklar için de söz konusudur.

Merkeziyetçi yönetim yapısı,bu yönetimin başında olanlara ve iktidar partisinin il örgütleri gibi yönetimleri etkileme konumunda olan kişilere güç kazandırırken,denetim mekanizmasının da zayıflamasına yol açar.Bakanlıkların müsteşar,müsteşar yardımcıları,genel müdür düzeyindeki görevlerine,özelde ilgili bakanın seçim bölgesindeki gücünü,genelde ise iktidar partisinin çıkarlarını gözeterek kimselerden atama yapılır.Bakanlık bürokrasilerini sorgulamak ve aşmak çok zordur.Bürokrasiyi sorguladığınız zaman işinizin olması adeta imkansız gibidir.Bürokratlar da kendilerine suç isnat etmenin,bu suçu yargı organlarında ispat etmenin güçlüğüne ve yargı organlarının yavaşlığının en çok bilincinde olan insanlardır.

Kısacası atanmış insanların sorumluluğu kendilerini atayanlara karşıdır ve görev sürelerinin kendilerini atayanları memnun etmekle doğru orantılı olduğunun farkındadırlar. Bu koşullarda atanmış kişilerin vatandaş için değil, kendilerini atayanlar için çalışacakları açıktır. Böylece vatandaş, kendisinin denetleyemediği ve hesap soramadığı

atanmış insanlardan yerel nitelikteki eğitim, sağlık, turizm, kültür ve trafik gibi temel hizmetlerin yerine getirilmesini beklemek durumundadır.

Sonuç olarak özetlemek gerekirse, geleneksel devlet anlayışımızdan kaynaklanan bir tutumla sivil katılım, örgütlenme ve denetiminin kısıtlandığı bir ortamda oligarşik bir yapılanma gösteren siyasi partiler, iktidarın sağlayacağı devlet olanaklarını yandaşlarına dağıtmayı amaçlayan birer örgüt haline gelmişlerdir. Siyasi otoritenin merkezde toplanmış olması, merkezi iktidarın yetkilerini ve çekiciliğini daha da arttırmıştır. Kalın sağlıcakla!